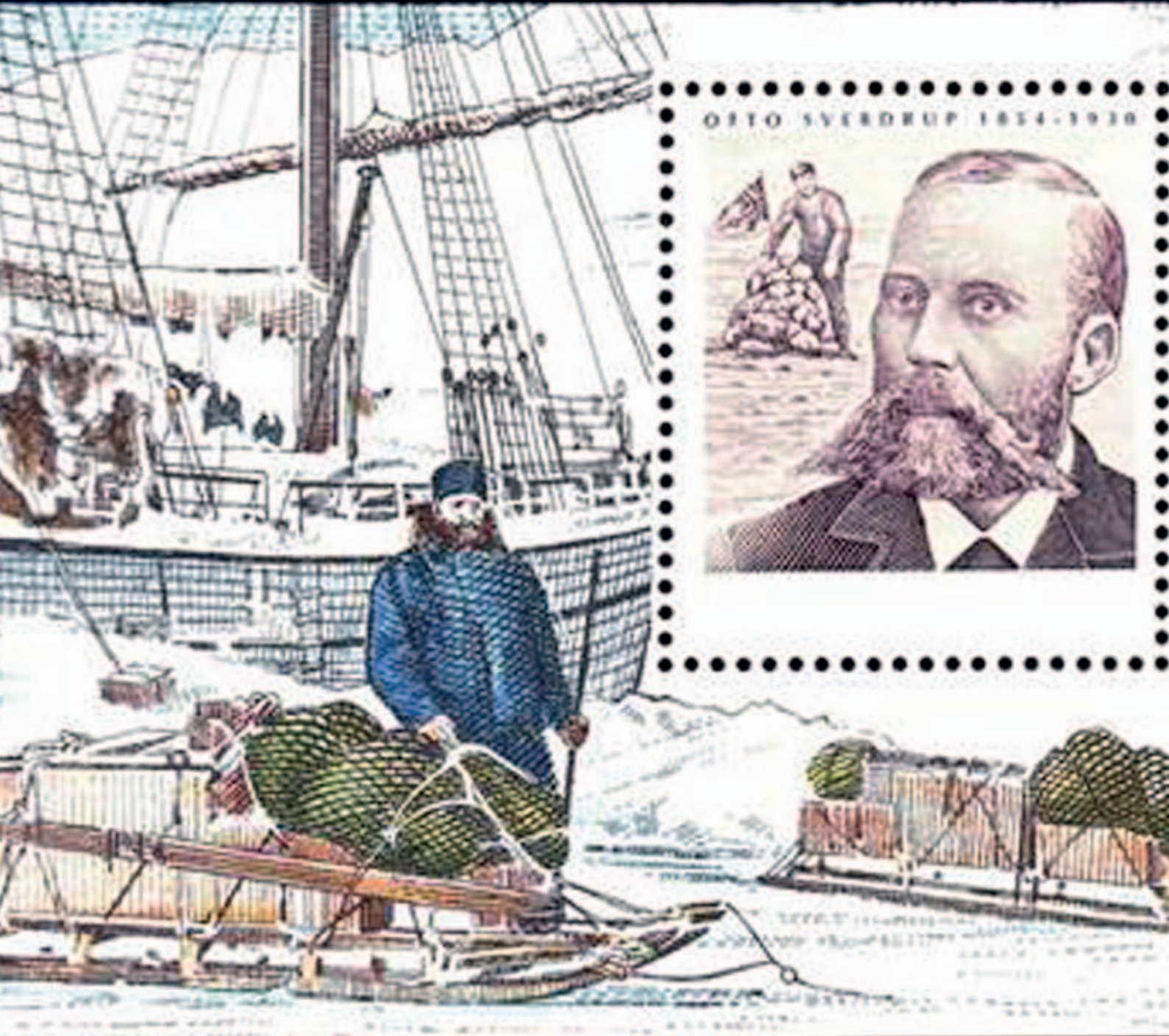

Belgaphil

- 3 Woord van de redactie
- 4 De 12 filatelistische elementen
- 9 De Fram en de Maud
- 12 Agenda, Info en Mededelingen
- 14 Duitse U-boot Oorlog 1914 - 1918

- 20 Een merkwaardige zeldzaamheid:
de kleur bloedrood
- 21 De uitgiften met de beeltenis van
Franz-Joseph I van Oostenrijk (-Hongarije) deel 2
- 25 Internationale deelname

De grootste internationale postzegel- en muntenbeurs van België.

vrijdag 30 & zaterdag 31 maart 2018
vrijdag 5 & zaterdag 6 oktober 2018

antwerp expo

Jan van Rijswijcklaan 191
B-2020 Antwerpen

Wat heeft Antwerpfila te bieden:

- Grootste postzegel- en muntenbeurs van België (3000+ m2).
- Makkelijk bereikbaar, dichtbij historisch stadscentrum Antwerpen.
- Expo-Cafetaria met ruim aanbod.
- Klassiek & modern.
- Variëteiten & curiositeiten.
- Thema- en partijverzamelingen.
- brieven & postkaarten.
- Schattingen & Expertise.
- Materiaal, catalogi & toebehoren.

Jozef Ghys: Nationaal commissaris Tentoonstellingen

Woord *van de* redactie

Tijdens de redactieraad van 2 juni werd het voorstel geopperd om het woord van de voorzitter op regelmatige basis eens te vervangen door een woord van de redactie ... een goed idee.

En ik heb dan ook het genoegen u hiervoor voor de eerste maal te woord te staan.

Misschien eerst even voorstellen. Ik ben Jozef Ghys, momenteel in functie als Nationaal Commissaris Tentoonstellingen en sinds de aanvang van Belgaphil een der redactiemedewerkers van het eerste uur.

Wat mijn functie als Nationaal Commissaris Tentoonstellingen inhoudt is misschien wat veel om in een woord van ... te vermelden.

Doch verder in dit nummer wordt er toch een specifiek aspect namelijk het huidige vervoer van de verzamelingen meer in detail besproken.

Wat ik langs deze weg aan u lezers wil stellen, is dat filatelie bedrijven niet een kwestie is van hier en daar wat postzegels kopen, ze in albums steken en ze jaren later door uw kinderen of erfgenamen naar een opkoper laten brengen omdat NIEMAND thuis er nog iets mee wil doen.

In mijn ogen is filatelie bedrijven een bepaalde interesse in het postzegel gebeuren tonen en dat kan op talrijke manieren, zoals traditioneel, postgeschiedenis, thematisch, postwaardestukken, open filatelie, aero- en astro filatelie, jeugdfilatelie, ... en waarom niet in de nieuwe discipline prentbriefkaarten.

Filatelie bedrijven is ook zich aansluiten bij een vereniging zoals uiteraard uw lokale postzegelvereniging (aangesloten

bij de KLBP) of meer thematisch gericht zoals Themaphila - KeTheFil - Asphilthem - ...

In uw vereniging al zult u zeker andere personen/verzamelaars ontmoeten die dezelfde passie hebben, en wat is er nu nog mooier dan dit verder samen uit te werken en te vervolledigen.

Niet iedereen heeft de intentie zijn verzameling zo op te bouwen dat ze eventueel voor competitieve deelname geschikt is ... en dat hoeft ook zeker niet !

Doch, indien men wel die interesse heeft, dan kan dit enkel groeien door contacten met andere leden, bezoeken van tentoonstellingen, informatie verzamelen, ... kortom het bedrijven van Filatelie.

En hopelijk kan ik u dan misschien van dienst zijn ergens bij een regionale, nationale of internationale tentoonstelling.

En om te besluiten - langs deze weg - nog even de komende internationale tentoonstellingen voor 2018:

- ✓ ISRAEL 2018 te Jerusalem van 27-31 / 5 / 2018 – Nat. Commissaris Lars Jorgensen
- ✓ Championnat de France te Parijs van 7-10 / 6 / 2018 – Nat. Commissaris Filip Van der Haegen
- ✓ PRAGA 2018 te Praag van 15-18 / 8 / 2018
- ✓ VERONA – The Great War in November 2018 (enkel voor Trad – Postgeschiedenis – Thematisch)
- ✓ MALAYSIA 2018 te Kuala Lumpur van 10-16 / 12 / 2018. ☼

Adressen bestand.

Alle adres wijzigingen dienen te worden toegezonden aan de beheerder van het adressen bestand, bij voorkeur per mail, aan: e.vanvaeck@klbp.be (uitzonderlijk aan de verantwoordelijke uitgever)

COLOFON

Voorzitter

Ivan Van Damme
Vijverstraat 19
B-9881 Bellem
naviemmadnav@skynet.be

Secretaris

Rudy De Vos
Naamsesteenweg 413/0103
3001 Heverlee
rudy.devos2@telenet.be

Penningmeester

R. Duhamel
Avenue des Erables, 14
B-1420 BRAINE-L'ALLEUD
robertduhamel10@yahoo.fr
nr. rekening "Landsbond"
210-0583900-12
BIC: GEBABEBB
IBAN: BE19 2100 5839 0012

Medewerkers

Michel Fivez
Jozef Ghys
Mieke Goris
Constant Kockelbergh

Michel Meuwis
Bernard Péters
Charlotte Soreil
Ivan Van Damme
Filip Van der Haegen

Vertalers

Luc Fautre
Constant Kockelbergh
Jean Marquebreuck
Bernard Péters
Alain Pierret
Johann Vandenhoute

Oplage

10 000 exemplaren

Prijs

GRATIS voor de leden van K.L.B.P.
€ 15,00/jaarabonnement

Volgend nummer

Belgaphil nr. 49 verschijnt op 15 januari 2018.

Om onder de beste voorwaarden gepubliceerd te worden, dienen uw teksten en mededelingen uiterlijk op 1 november 2017 toe te komen op de redactie:

Redactie Belgaphil,
p/a Ivan Van Damme
Vijverstraat 19, B-9881 Bellem
E-mail: naviemmadnav@skynet.be

en Michel Fivez, E-mail:
micHEL.fivez@telenet.be

Verantwoordelijkheid
Iedere auteur blijft steeds verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

URL: www.klbp.be

Mieke Goris

Els Miechielsen

De 12 filatelistische elementen

Naast het klassieke verzamelen van postzegels, bestaat er ook thematische filatelie. Hierbij verzamel je zoveel mogelijk postaal materiaal rond een thema en probeer je hier een verhaal rond te vertellen met behulp van verschillende filatelistische elementen zoals postzegels, poststukken en postwaardestukken.

Als je wil deelnemen aan een tentoonstelling is het aangeraden om zoveel mogelijk van de 12 filatelistische elementen te gebruiken in je thematische verzameling. Hieronder vind je een overzicht van de verschillende elementen met hun kenmerken en enkele voorbeelden erbij.

Even de elementen op een rijtje:

1. Postzegels
2. Postzegelboekjes
3. Automaatstroken
4. Frankeren zonder postzegel
5. Posttarieven
6. Portvrijdom
7. Poststukken
8. Postwaardestukken
9. Vernietigingsstempels
10. Verzendaanduidingen
11. Velletjes en randen
12. Blokken

Over elk van deze elementen is er een heleboel te vertellen. In dit artikel vind je een aanzet over deze elementen, maar voor meer specifieke informatie over bijvoorbeeld posttarieven, verwijzen we je graag door naar een gevorderde verzamelaar.

1. Postzegels

Een postzegel of frankeerzegel is een zegel die door het publiek of door officiële instanties gebruikt wordt als betaalmiddel voor de prestaties die de postdienst moet leveren. Er bestaan diverse soorten postzegels:

Permanente zegels of gewone frankeerzegels: deze zijn de zegels die bestemd zijn voor het verzenden van brieven en dergelijke. Zij werden in zeer grote oplagen gedrukt, meestal in reeksen. We kennen zo bv allemaal de reeksen van de verschillende koningen zoals ‘Koning Boudewijn Type Elström’, of de vogeltjes van Buzin. Zij hebben ook een lange gebruiksgeldigheid.

Herdenkingszegels of gelegheidszegels: De oplagen van deze zegels zijn al heel wat kleiner en de periode dat zij verkrijgbaar zijn in het postkantoor is beperkt. Jaarlijks brengt de zegeldrukkerij een aantal nieuwe zegels op de markt met vaak thematische zegelbeelden, ter gelegenheid van bijzondere gebeurtenissen, herdenking, propaganda enz. De afbeelding en eventuele tekst hebben betrekking tot de reden van uitgifte. De eerste Belgische herdenkingszegel is uitgegeven in 1894 ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling te Antwerpen (catnr. 68/70).

---

2. Postzegelboekjes

Omstreeks 1900 ging men buiten zegels in vellen, ook postzegelboekjes uitgeven. In het begin werden de zegels uit vellen gescheurd en nadien in het kaftje geplakt. Nadien werden de zegels voor de boekjes apart gedrukt of machinaal versneden. Oorspronkelijk kostte een boekje ook meer dan de nominale waarde van de zegels. Bv. in België werd in 1907 het eerste postzegelboekje op de markt gebracht aan de prijs van 2,05 fr in plaats van 2 fr. nominale waarde.

Je vindt de verschillende postzegelboekjes terug in de Belgische catalogus onder de rubrieken 'boekjes oude' (A-reeks) en 'boekjes moderne' (B-reeks, automaatboekjes en loketboekjes)

Ook nu nog worden boekjes soms aan hogere kostprijs verkocht, bv. in Zwitserland met toeslagzegels ten voordele van 'Pro juventute'

Vanaf 1911 werd in België de kostprijs van een boekje teruggebracht tot de nominale waarde. De extra kostprijs werd gedragen door de reclame op het kaftje en de schutblaadjes.

Vanaf 1930 vind je in de postzegelboekjes ook pubs of reclamevignetten.

3. Automaatstroken of frankervignetten

Frankervignet

Op 9 augustus 1976 werden in Zwitserland de eerste automaten in gebruik genomen, waarmee etiketten konden worden gekocht voor het frankeren van post.

Als je het nodige geld inworp, kreeg je van de machine een opplakbaar strookje papier nadat hij er het gewenste bedrag op had gedrukt.

Zo'n automaat wordt 'frankeerstempelautomaat' genoemd, en het etiketje heet 'automaatstrook' of 'frankeervignet'.

Vanaf 16 november 1981 werden er automatische verdelers van frankeervignetten in gebruik genomen in België ter vervanging van de automaatboekjes. Zij worden door de post gelijkgesteld met postzegels. In België gebruikt men FE-automaten (Frama Elektronisch). Maar op de tentoonstelling van Belgica '90 werd voor de eerste maal gebruik gemaakt van het merk 'Klussendorf'. Deze automaten leveren gekleurde vignetten.

In juni 1999 werden in Brussel 4 automaten van het merk 'Amiel' in gebruik genomen.

Wat voor ons als thematische verzamelaars van belang is, is dat sommige stroken met een bijzonder tekst zijn voorzien of van een tekening.

Oorspronkelijk moest men gepast geld inwerpen in de automaten en dan je bedrag intikken. Gooide je teveel geld in, dan kreeg je geen wisselgeld terug.

Klussendorf en Amiel –automaten daarentegen leveren je indien nodig wisselgeld en eventueel nog een onkostennota.

4. Frankeren zonder postzegel

Hieronder rekenen we de frankeermachinstempel, port betaald, baarfrankering, abonnement dienstpost.

Verzamel-interessant zijn zeker de frankeermachinstempels of de rode stem-pels (nu zie je ook veel blauwe) die particuliere firma's automatisch kunnen aanbrengen op hun uitgaande post en die verrekend wordt met de posttarieven. Er zijn verschillende types van machines hiervoor in de handel. Een uitdaging voor de gevorderde filatelist is het verklaren van de codering.

Duits frankeervignet met afbeelding

Frankeermachinstempel

5. Posttarieven

Dit kent een hele geschiedenis en onderverdeling. Het is zeer interessant om te zoeken naar een verklaring van het gebruikte tarief op een poststuk of postwaardestuk.

Zo kennen we de tarieven afhankelijk van:

- Periode
- Binnenland / buitenland
- Luchtpost
- Gewicht en afmeting
- Bijzondere tarieven
- ...

6. Portvrijdom

Er zijn situaties waarin de post gratis brieven bezorgde of nog bezorgt. Zij worden dus vrijgesteld van het betalen van port. Zo kennen we bv dienstpost, militaire post, braille/blindenpost, post van het Koninklijk Paleis.

Portvrijdom ovv Braille. ►
De boodschap op de linkerhelft is tevens in Braille.

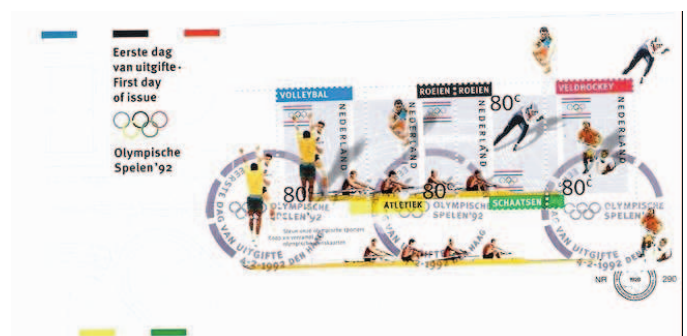
7. Poststukken

Een poststuk is een zegel op een envelop of kaart gekleefd.

De envelop of kaart is niet noodzakelijk uitgegeven door de post, maar kan ook ofwel blanco ofwel met particulier drukwerk zijn. De afbeeldingen op de envelop of kaart zijn soms heel mooi, maar helaas mogen we deze niet gebruiken in de thematische filatelie.

Een aantal voorbeelden van poststukken die kunnen gebruikt worden, zijn:

- de gewone brief: zegel met afstempeling op envelop
- envelop met postale extra's zoals kleeftrookjes of vermeldingen van de post voor aangetekend schrijven, onbestelbaar, luchtpost,...
- First Day Cover (FDC)
- ...

▲ FDC uitgegeven in Nederland op 4 februari 1992 ter gelegenheid van de Olympische Spelen.

8. Postwaardestukken

Een postwaardestuk is volledig uitgegeven door de post. Het kan zowel een kaart als een envelop zijn. Eigen aan een postwaardestuk is de ingedrukte zegel in plaats van een opgeplakte postzegel.

Sommige postwaardestukken lijken op een postkaart. Zij hebben zoals een postkaart een mooie afbeelding op de ene zijde, maar op de achterzijde onderscheiden ze zich van de postkaart door de ingedrukte zegel.

Een postwaardestuk heeft enkel waarde in zijn geheel. Knip dus zeker het zegelbeeld niet uit de envelop of kaart.

Postwaardestuk ►

9. Vernietigingsstempels

Oorspronkelijk dienden afstempelingen om de plaats van vertrek aan te duiden, later ook om de datum van vertrek en aankomst aan te geven. In het begin werd er enkel een stempel gebruikt, zonder postzegel.

Na het verschijnen van de eerste zegels, werden deze stempels verder gebruikt, maar ze werden naast de zegel geplaatst. Op de zegel zelf werd een vernietigingsstempel of stomme stempel geplaatst (bv een balkenstempel, puntstempel). Na enige tijd kwam men tot de bevinding dat de plaatsdatumstempel ook de zegel kon vernietigen.

Tegen het einde van de 19^e eeuw nam de briefwisseling toe zodat men naast de handstempel ook machinale stempels ging gebruiken.

Voor de thematische filatelie kunnen we verschillende soorten stempels gebruiken. Dit leidt ons naar een ander uitgebreid filatelistisch onderwerp...

Vernietigingsstempel waarbij het golflijnenblok vervangen is door reclame voor de ANVV postzegels. ▼

10. Verzendaanduidingen en postale aanduidingen

De post kan verschillende aanduidingen aanbrengen op brieven en kaarten. Al deze verschillende stroken en etiketten zijn filatelistisch te verklaren in een thematische verzameling. De volgende keer als je dus een aangetekende zending tegenkomt met een mooie thematische zegel, kan je de postzegel er misschien oplaten om alles op de envelop volledig te verklaren.

Een aantal voorbeelden van verzendaanduidingen en postale aanduidingen zijn:

- Aangetekende zendingen
- Expresse
- Breekbaar
- Onbestelbaar
- ...

Postale aanduidingen die je kan verklaren: aangetekende zending (rood vignet met R), aangeboden door de postbode op 22 juni, maar de bestemming was afwezig (wit vignet met blauwe letters), melding dat het stuk niet is afgehaald op het postkantoor en terug naar verzender werd gestuurd (blauwe stempel). Verder kunnen ook de handstempels op voor- en achterzijde van de envelop mee verklaard worden... dus een interessante boterham! ▶

11. Velletjes en randen:

Postzegelvellen hebben vaak nog extra aanduidingen op de randen die filatelistisch te verklaren zijn. Denk maar aan telcijfers, kniptekens, drukkersmerken,... Het is zeer interessant, maar ook een uitdaging, om te zoeken naar een verklaring voor deze aanduidingen.

Postzegelvel ▲

12. Blokken

Heel mooi om in je thematische verzameling te gebruiken, zijn blokken. Deze bevatten één of enkele postzegels met daarrond een mooie tekening die een aanvulling is op de postzegel(s).

◀ Blok

Voor meer informatie over de 12 filatelistische elementen en andere onderwerpen m.b.t. thematische filatelie (en meer specifiek jeugdfilatelie), verwijzen we je graag door naar onze website: www.filakids.be. Na inloggen, krijg je toegang tot het 'lesmateriaal'. ❀

Johann Vandenhoute: Adjunct penningmeester - Voorzitter van Themaphila

De Fram en de Maud

Als je ooit een bezoek brengt aan het Fram-museum in Oslo, kan je er niet onderuit dat de Noren er erg fier zijn over hun poolexpedities en de daarbij horende boten 'Fram' en 'Maud'. De Fram is het pronkstuk van het museum en je kunt er tot in de machinekamer rondneuzen en zich proberen in te beelden hoe 9 tot 15 man in deze boot met elkaar dienden te leven en buiten de ijzige koude.

In het museum leerde ik dat de verschillende Fram teams ook chocolade op hun expedities meenamen. Het was licht, lekker en voedzaam en het bespaarde veel plaats in vergelijking met andere voedingsmiddelen. Het merk van chocolade was het Zweedse Cloetta. Onnodig te vertellen dat er geen directe afbeelding op postzegels of postwaardestukken bestaan waar de Fram poolreizigers in de boot chocolade aan het eten zijn. Althans tot het tegendeel is aangetoond, moet je als je het in je thematische verzameling wil opnemen je behelpen met gerelateerde onderwerpen. Inderdaad er bestaan postzegels met de Fram. Scheepsbrieven of -kaarten waar de naam Fram onderdeel is van het poststuk heb ik nog niet kunnen ontdekken.

Via het internet kwam ik zo terecht bij onderstaande kaart die speciaal werd in het leven geroepen voor souvenirjagers.

De tekst erop zegt "deze kaart zal vervoerd worden door de 'Fram' over de Poolzee en teruggestuurd naar de geadresseerde". De poststempel geslagen op 13.IX.1918 met de naam "Polhavet" (Polar Seas) is de vertrekkdatum, de tweede stempel is ongeveer identiek, met eveneens een silhouet van de Fram in de binnencirkel, maar werd geslagen bij terugkomst op 04.VIII.1924. De kaarten zijn niet een echte zeldzaamheid gezien er ongeveer 13.000 werden gedrukt en vermoedelijk allemaal werden gefrankeerd door sympathisanten en verzamelaars. Ja, toen al werd er ook maakwerk geproduceerd. Maar niet tegenstaande dat blijven het natuurlijk oude documenten.

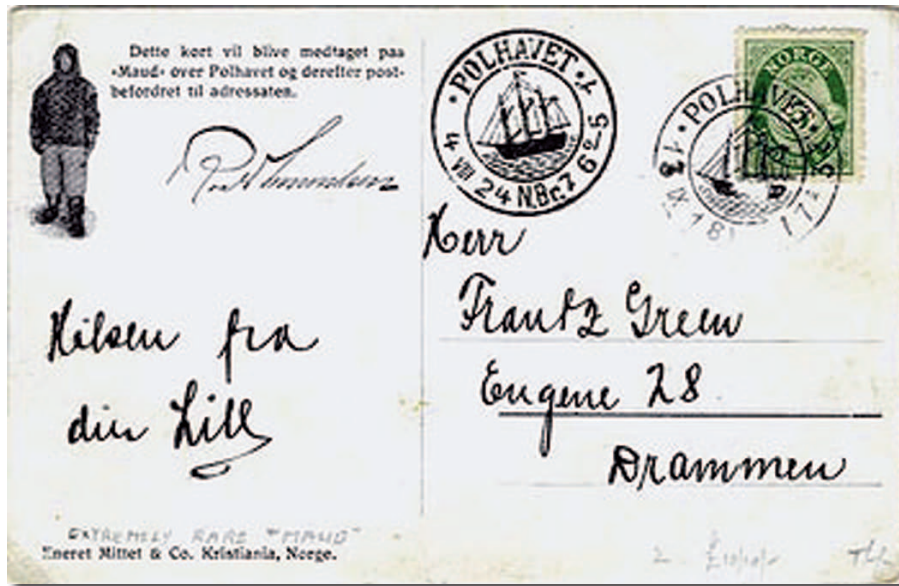

Tot zover niks ongewoons, zou je zo denken. **Niet dus!** Als je de geschiedenis van de Fram nagaat, dan leer je dat die boot nooit is uitgevaren in 1918. Straffer nog de boot was volgens Amundsen die in 1918 de Fram opnieuw wilde gebruiken, in te slechte staat om nog gebruikt te worden voor een jarenlang durende poolexpeditie. Amundsen wilde eerst de Noordoostelijke Doorvaart voltooien, en zich daarna nabij Beringstraat laten

insluiten in het ijs om op Nansens wijze (Poolreiger die met een schip en voorzien van diverse jaren proviand aan boord op de juiste plaats in het ijs te laten insluiten, en dan geduldig wachten, gebruik makend van het bewegend poolijs) de Noordpool te bereiken. Zodus, gebruikte Amundsen in plaats daarvan een nieuw gebouwde boot de 'Maud', die verschillende onderdelen van de Fram recupereerden.

Die aankomststempel? Ook niets van juist... 4 augustus 1924 is ook geen betrouwbaar historisch element, want de boot bleef na 1921 gewoon in Nome, Alaska. In 1922 werd het leeg gehaald en al het nodige vervoerd met 2 vluchten die werden gesponsord met speciale vluchtbriefven gebruikmakend van speciaal hiervoor gemaakte 'port-timbre'. Uiteindelijk werd de 'Maud' in 1925 verkocht aan een Canadees bedrijf en bleef in Antarctische Canadese wateren tot het in 1930 zonk.

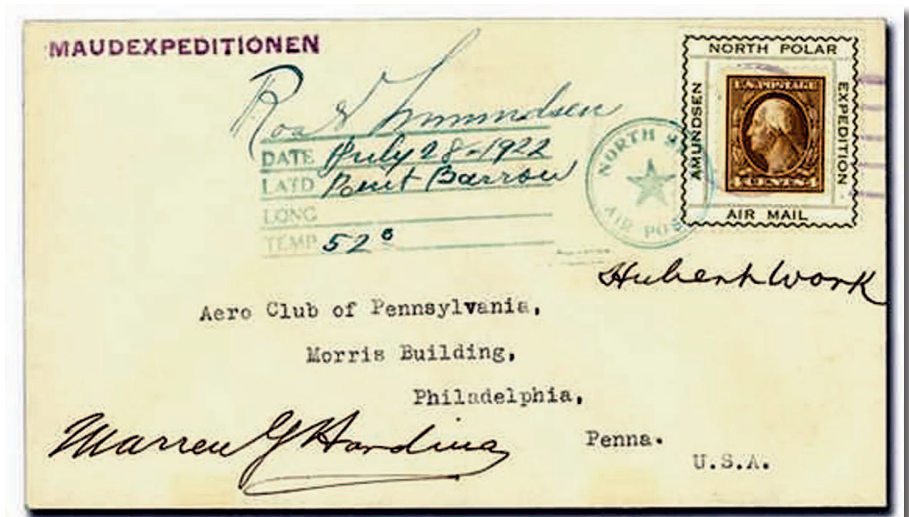
De Maud werd genoemd naar de koningin van Noorwegen, de vrouw van koning Haakon, een van Amundsen grootste supporters. Van de kaart die de poolexpeditie zou vergezellen bestaat er een tweede versie waar er vermeld op staat dat die met de 'Maud' vervoerd zal worden. Vertrek en aankomststempel zijn dezelfde.

Als thematische filatelist moet je steeds op je hoede zijn en niet alles geloven wat er verteld wordt of wat je denkt dat wel juist zal zijn. Verifiëren en nog eens verifiëren is de boodschap!

Rara, wat er klopt nog meer niet? Geloof het of niet! De vertrekstempel; die zegt 13 september 1918, terwijl de Maud op expeditie vertrok op 16 juni 1918 uit Tromsø. 9 expeditieleden vergezelden Amundsen en het zou geen pleziervaart worden, door de vele pech en ongelukken. De doorvaart duurde langer dan verwacht, en in 1921 gaf de zieke Amundsen de pogingen op om het schip te gebruiken om naar de pool te varen. De expeditie strandde in Alaska.

Waar die datums dan wel naar verwijzen heb ik niet kunnen vinden. Er moet nochtans een verklaring voor zijn.

Voor de volledigheid toch nog een woordje over de Fram zijn geschiedenis. Het schip werd gebouwd in 1892, had een eivormige romp, vijf lage dekken, een minimale kiel en een verwijderbaar roer. Een normaal schip zou, wanneer het door het ijs omsloten raakte, door de druk van het ijs kapotscheuren, met schipbreuk als gevolg. Daarom maakte Nansen met scheepsbouwer Colin Archer een speciaal ontwerp voor de Fram. Het 39 meter lange en 800 ton zware schip was zeer stevig gebouwd van zwaar eikenhout en kon zowel op windkracht als op stoom varen. De bedoeling was dat het schip, wanneer het in het ijs raakte, niet door het ijs zou worden verpletterd, maar zou worden opgetild, en op i. p. v. in het ijs kwam te liggen. Diverse experts beschouwden het idee als tot mislukken gedoemd, maar Nansen zette door.

de achterblijvers op de Fram. Het bereikte 85°56'N, een record voor een schip, voordat het in augustus 1896 weer uit het ijs vrijkwam.

De volgende tocht van de Fram werd geleid door Otto Sverdrup. In 1898-1902 bracht hij met een bemanning van 15 man grote delen (250.000 km²) van de archipel van Arctisch Canada in kaart. Hij ontdekte onder meer Axel Heiberg Eiland en de Ringness Eilanden.

In 1910 vertrok de Fram opnieuw voor een ontdekkingsreis, dit keer met Roald Amundsen als leider. Naar de buitenwereld zei hij dat hij Nansens methode wilde gebruiken om de Noordpool te bereiken, maar in werkelijkheid was de Zuidpool zijn doel. Met de Fram voer hij naar Bay of Whales, zette daar zijn basis Framheim (Frams huis) op, en vandaaruit bereikte hij als eerste mens de Zuidpool.

Op 24 juni 1893 vertrok Nansen vanuit Oslo met een bemanning van 12 man. Op 25 september van dat jaar raakte hij zoals gepland vast in het ijs bij de Nieuw-Siberische Eilanden, en de Fram gedroeg zich precies zoals Nansen gehoopt had. Nansen en zijn mannen deden wetenschappelijke experimenten, maar de route van het schip bleek niet over de pool te voeren. Nansen probeerde daarom met Hjalmar Johansen de pool met sleden te bereiken. Kapitein Otto Sverdrup had het commando over

In 1918 wilde Amundsen de Fram opnieuw gebruiken, maar zoals hierboven vermeld ging dat verhaal verder met een nieuw schip de 'Maud'. Een gerestaureerde 'Fram' bevindt zich thans in het Fram-museum in Oslo.

Besluit: Als (thematische) filatelist moet je goed nakijken wat er juist is en wat niet. Alles goed nakijken en geen voorbarige conclusies trekken en niet denken dat al wat logischer wijs juist zou kunnen zijn wel juist is. ❀

Agenda, Info en Mededelingen

L'**Alliance Philatélique OFAC-ASBL** organise le dimanche **15 octobre 2017** sa grande bourse philatélique et toutes collections "**CARPHIWAL, XXVIII**" qui se tiendra de 9 à 16 heures dans la salle 'La Source', Place Toucrée 6, à Marche-en-Famenne.

Nombreux négociants en timbres-postes, cartes postales, etc.

Entrée gratuite, parking aisé, accès aux personnes à mobilité réduite.

Informations: Serge Trembloy, tél. 084 32 24 29 - email: timbre341@gmail.com.

De **Koninklijke Postzegelclub Yper, de Filatelisten Vriendenkring Brielen** en **K.L.B.P. West-Vlaanderen** organiseren op zaterdag en zondag **21 - 22 oktober 2017**, van 10 tot 17u in CC Den Briel, Brielenstraat 3, 8900 Ieper (Brielen),

YPRIFIL - Regionale competitieve tentoonstelling West- en Oost-Vlaanderen.

Voorverkoop van uitgiften zowel zaterdag als zondag:

- Deel 4 "De Grootte Oorlog" thema communicatie
- 60 jaar uniek natuureservaat "Op de Hoge Venen"
- *Maskers* uit het Koninklijk Museum voor Middel-Afrika in *Tervuren*
- *Eindejaarsuitgifte* onder de kerstboom

Toegang gratis - Gratis taxi station Ieper - CC Den Briel (bellen op onderstaand nummer)

Contact: gregory.vanhove@hotmail.com - tel. 0485 94 26 19.

De **K.V.B.P. Oudenburgse Postzegelclub** organiseert zijn **20ste Ruilbeurs** op woensdag **1 november 2017** van 9u tot 17u op de plaats Ipso Facto, Marktstraat 25 in Oudenburg

Toegang is gratis en er is een ruime parking voorzien.

Info: Eddy Desmedt, Oude Brugseweg 268, 8460 Roksem, tel. 050 81 33 60

Germain Lachat, Nieuwstraat 41, 8460 Oudenburg, tel. 059 26 82 14

De **Koninklijke Filatelieclub Geraardsbergen** organiseert op zaterdag **4 november 2017** een **ruilbeurs voor alle verzamelaars** (postzegels - postkaarten enz.) in zaal Route 42, Groteweg 204 in Geraardsbergen (Overboelare).

Gratis toegang van 9u00 tot 15u00.

Info: Secretariaat: tel. 054 41 52 10

De **Tiense Postzegelclub v.z.w.** nodigt u uit op de **35ste Grote Internationale Postzegelruilbeurs** op zondag **5 november 2017** in de Evenementenhal Houtenveld, Sporthalstraat 12 in Tienen.

Open: doorlopend van 9 tot 16 uur - Ruime parking - Toegang gratis.

Info: Wim Lambrechts, Boomgaardstraat 10, LINTER - tel. 0486 83 30 64.

De **Koninklijke Vriendenkring Roeselaarse Postzegelverzamelaars (K.V.R.P.) & De Kleine Postiljon** organiseren van 9 tot 16 uur de **20ste Grote Roeselaarse verzamelbeurs** op

zaterdag **11 november 2017** in zaal "De Nieuwe Deure", Izegemseardeweg 30 in 8800 Roeselare-Beveren. Ruime parking en vlot bereikbaar vanuit het centrum met het openbaar vervoer.

info: Bart Samyn, klokkeputstraat 61, 8800 Roeselare

De **Zeelse Postzegelkring** organiseert haar **30ste Nationale Postzegelbeurs** met deelname van een groot aantal Belgische standhouders op zondag **19 november 2017**, doorlopend van 9u tot 16u in de Gemeentelijke Basisschool, Bookmolenstraat 2 in 9240 Zele.

Gratis toegang, ingang en gratis parking op de speelplaats.

Inlichtingen: Laurent Van Cleef, Ommegangstraat 62, 9240 Zele - tel. 052 44 63 96 -

email: laurent.van.cleef@telenet.be

Le **Groupement Philatélique de Montigny-le-Tilleul** (Les Amis de Montigny) organise le samedi **25 novembre 2017**, de 8h30 à 16 h., sa **11e bourse d'échanges toutes collections** au Centre Culturel, rue Wilmet 5 à 6110 Montigny-le-Tilleul.

Renseignements: Guy De Praeter président, email: guydepraeter@hotmail.be

---

Op zondag 3 december 2017, van 9u tot 15u00, organiseert de **K.V.B.P. - Afdeling Leuven** zijn **33ste nationale postzegelbeurs** die zal doorgaan in het Koninklijk Atheneum Redingenhof, Redingenstraat 90 in 3000 Leuven.

Ruime parking is voorzien en de toegang is gratis.

Info: laurens.dumont@yahoo.com of tel. 0472 34 98 91.

Op zaterdag 9 december 2017 organiseert de **Mechelse Postzegelkring "Opsinjaar"** zijn **12de Postzegelbeurs** van 9u tot 16u in zaal "De Brug", Nekkerspoelstraat 366, in 2800 Mechelen (naast de kerk). Algemene toegang gratis - ruime parking in de buurt.

Inlichtingen: Voorzitter Jos Mareels, Oude Liersebaan 7, 2800 Mechelen - tel. 015 20 62 79
email: jos.josette@skynet.be

De **Koninklijke Kielse Postzegelkring** nodigt u uit op de **27ste Nationale Ruilbeurs** op zaterdag 20 januari 2018 van 09:00 tot 15:30 uur.

Locatie: Hangar 2, Fort Van Edegem, Parklaan 161 in 2650 Edegem.

Inlichtingen: Luc Impens, tel. 0479 69 01 51 - email: luc.impens@skynet.be

"**De Postiljon**" **Boortmeerbeek** nodigt u uit op haar **18de nationale filateliebeurs** op zondag 4 maart 2018 van 8.30u tot 15.00u in de Cafetaria van de Sporthal, Sportveldweg 6, in Boortmeerbeek. Gratis toegang - toegankelijk voor allen - ruime parking - NMBS nabij.

Info: Ida Van Rillaer, Kwijtveldstraat 26 in 3190 Boortmeerbeek - tel. 015 51 52 88
email: ida.vanrillaer@telenet.be - www.depostiljon.net

Exphimo 2018...Themen-Bereich Ornithologie ...BIRDPEX 8

EXPHIMO '18
Bad Mondorf

Au Centre Sportif "Roll Delles"
Avenue des Villes Jumelées
L-6612 Mondorf-les-Bains

Tijdelijk Postkantoor Izegem

De Koninklijke Bond van Vlaamse Postzegelverzamelaars en de Izegemse Postzegelclub organiseren een tijdelijk postkantoor. Op 4 november heten de clubs u welkom in de vroegere schoenfabriek 'Éperon d'Or', die vanaf november het nieuwe museum voor de collectie van schoenen en borstels huisvest. In het prachtige gerenoveerde art deco gebouw, uit de jaren 30, biedt het museum de filatelisten een maximumkaart met speciale afstempeling aan. Daarnaast is een uitgifte van 3 Mystamps voorzien in verband met de schoen- en borstelnijverheid. Op deze dag zal er ook een echt volksfeest plaats vinden zowel rond het museum als in de stad.

Waar: **Eperon d'Or, Prins Albertlaan 5, 8870 Izegem** (op 2 minuten wandelafstand van het station van Izegem). Wanneer: zaterdag 4 november 2017 van 10.00 uur tot 16.00 uur.

Inlichtingen: www.eperondor.be - secretaris Jean-Paul Vanfleteren.

Duitse U-boot Oorlog 1914 - 1918

Inleiding

Brieven van oorlogs- en vrachtschepen uit de Eerste Wereldoorlog zijn niet alleen verzamelobjecten maar ook de stille ooggetuigen van een tragische periode. Hun illustraties zijn de blikvangers van dit verhaal.

De Noordzee en Atlantische operaties

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog waren de mogelijkheden van de duikboten nog niet helemaal duidelijk. De Keizerlijke Marine was voor de oorlog verwickeld geraakt in een wedloop met de Royal Navy. In 1914 moesten de Duitsers toegeven dat zij de wedloop hadden verloren met het gevolg dat hun zware oorlogsschepen praktisch de ganse oorlog in de havens bleven (Afb 1).

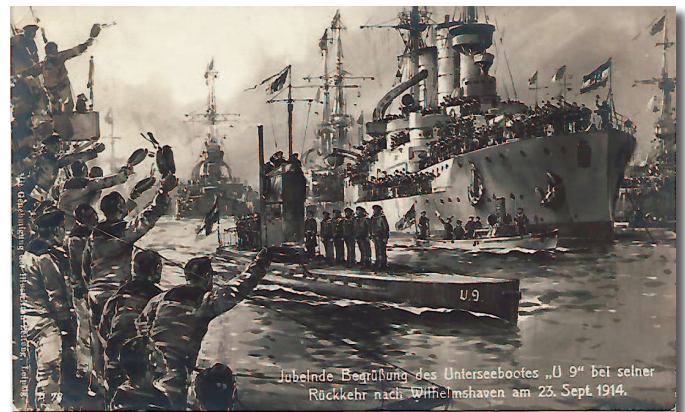
▲ Afb 1: SMS Poser verzonden 5-2-13

Wanneer de Duitsers besloten om de Royal Navy aan te vallen in de Noordzee en de Atlantische Oceaan moesten zij beroep doen op de U-boten, een potentieel geweldig oorlogswapen, maar op dat ogenblik nog een onbeproeft technologische nieuwigheid. Deze waren meer gesofisticeerd dan deze gebouwd door de andere naties. In eerste instantie werd de duikboot aanzien als een wapen tegen vijandelijke

oorlogsschepen. In een operationeel order van de Keizer, in juli 1914, werd de U-boot een ondergeschikte rol toebedeeld. In augustus 1914 vertrok een smaldeel U-boten vanuit hun basis Helgoland voor een aanval op Britse oorlogsschepen in de Noordzee, echter zonder succes.

▲ Afb. 2-3: SM-U-9 ▼

Einde september 1914 volgde een nieuwe uitval van de U-boten en deze maal met succes:

- De Duikboot SM U-9 (Afb 2) vertrok naar de kust bij Oostende en op 22 september, toen 35 km ten westen van Scheveningen (Nederland), kreeg hij een Brits smaldeel in het vizier. In amper een uur tijd kon de U-9 drie Britse kruisers HMS Aboukir, HMS Cressy en HMS Hogue tot zinken brengen.
- Oktober 1914 werd eveneens een succesmaand:
- Op 11 oktober bracht de SM U-26 een Russische kruiser tot zinken.
- Op 15 oktober de Britse kruiser HMS Hawke door SM U-9.
- Op 18 oktober de Britse duikboot HMS E3 door de SM U-27.
- Op 20 oktober de Britse cargo SS Glitra door de SM U-17, dit gebeurde volgens de normale gang van zaken: de "oorlogsbuit" namelijk de U-boot gaf de bemanning het bevel om het schip te verlaten waarna de cargo tot zinken werd gebracht door de sluisen te openen. "Oorlogsbuit" betekende dat de U-boot aan de oppervlakte kwam vooraleer het schip tot zinken te brengen, nadat de bemanning het schip had verlaten.
- Op 31 oktober de Britse kruiser HMS Hermes door de SM U-27.

Na het bekendmaken van de overwinningen brak een ongebreideld enthousiasme uit van het Duitse publiek en dat overspoelde het hele Keizerrijk. Deze gebeurtenis leidde tot een politieke beslissing. De Duitse admiraliteit en de regering waren het over eens dat de duikboot het beste wapen was tegen de Britse scheepvaart. Admiraal Tirpitz, opperbevelhebber van de Keizerlijke Marine, was eveneens van mening dat de Duitse U-boot het meest effectieve wapen was. Zijn voorstel was om een meer agressieve tactiek aan te nemen.

Minder dan een week later was de U-boot SM U-24 de eerste duikboot die een schip tot zinken bracht zonder waarschuwing. De SM U-24 torpedeerde de SS Admiral Ganteaume met aan boord 2500 Belgische vluchtelingen. Het schip zonk echter niet en kon door schepen naar de haven van Boulogne sur Mer gesleept worden. Er vielen 40 slachtoffers vooral door paniek. Daarna ontstond er grote schrik en het begrip dat vracht- en passagiersschepen zonder waarschuwing tot zinken werden gebracht, werd door de ganse wereld beschouwd als barbaars.

De duikboot zijn grootste voordeel was om ongezien onderwater het schip te benaderen. Oppervlakte schepen hadden niet het minste idee hoe een onder water opererende duikboot te detecteren. Omdat de duikboten onder water trager waren, was hun voorkeur om de aanval aan de oppervlakte uit te voeren omdat zij dan sneller konden manoeuvreren en het schip tot zinken brengen met hun kanon in plaats van torpedo's. Deze tactiek maakte de duikboot echter kwetsbaar, vooral nadat de Britse "Q-schepen" hun intrede maakten.

"Q-schepen" waren vermomde oorlogsschepen die hun geschut camouflerden zodat zij het uitzicht van een vrachtschip vertoonden. Wanneer de U-boot onbewust naderde, werd deze met hun geschut tot zinken gebracht. De introductie van de "Q-schepen" was de aanleiding tot het besluit van Duitsland om de tactiek van "oorlogsbuit" voortaan volledig te laten varen en tot een algemene vorm van onaangekondigde aanvallen met torpedo's over te gaan.

In februari 1915 verkondigde de Keizer aan dat zowel vijandelijke als neutrale schepen kwetsbaar waren zodra ze zich in de oorlogszone rond Engeland bevonden. In feite beschouwde Duitsland zowel de Noordzee als de Atlantische Oceaan als oorlogszone waar de duikboten naar willekeur konden opereren. Duitsland verklaarde openlijk dat de duikboten alle schepen in de oorlogszone zouden vernietigen.

Volgens Duitsland waren er geen neutrale schepen want deze brachten allerlei strategische goederen naar Engeland die zij beschouwden als "contraband" want deze goederen konden door de Britse militairen worden gebruikt. Vanaf dan werden honderden vrachtschepen tot zinken gebracht, onder meer de RMS Lusitania (Afb 4) in mei 1915 met aan boord 125 Amerikaanse staatsburgers.

Afb. 4: SS Lusitania ▲

Het Duitse consulaat liet een bericht in de media verschijnen waarin passagiers verwittigd werden van het risico. Het tot zinken brengen van de Lusitania werd ten volle uitgebuit om het Amerikaanse publiek warm te maken om Amerika in de oorlog te betrekken. President Wilson weigerde hierop in te gaan. Duitsland werd onder druk gezet door een algemene verontwaardiging van de neutrale landen over deze gang van zaken. Daarop besloot Duitsland einde 1915 om de U-boten striktere regels op te leggen. Deze tijdelijke opschorting was niet naar de zin van een aantal ministers. De Duitse regering bleef nog een jaar treuzelen vooraleer de tactiek van onbeperkte oorlogsvoering opnieuw in te voeren. Dit uit vrees dat dit het vuur zou aanwakkeren bij de neutrale landen en dan in het bijzonder de Verenigde Staten van Amerika.

Na het falen van de Keizerlijke Marine om controle over de zeeën te verkrijgen na de Slag bij Jutland, waren de kansen voor een succesvolle campagne zeer miniem. Toen op 1 februari 1916 de beslissing viel om opnieuw een onbeperkte duikbootoorlog te beginnen, bleek dat dit voor een groot deel verantwoordelijk was voor de intrede van de Verenigde Staten in de oorlog in april 1917.

Wanneer Amerika de oorlog verklaarde aan Duitsland, zat Engeland praktisch op de knieën en nog maar zes weken verwijderd van een hongersnood. Door een nieuwe duikboot blokkade in februari 1917 werden in amper twee maanden 500 vrachtschepen tot zinken gebracht. Toen Amerika de oorlog verklaarde, hadden de Britten reeds maatregelen genomen om de scheepvaart te beschermen. Vrachtschepen zouden in konvoien varen met begeleiding van destroyers die de schepen efficiënt konden beschermen. De invoering van het konvooi systeem deed de verliezen spectaculair dalen en de invoer uit de Verenigde Staten verliep veel vlotter.

De U-boot campagne veranderde dan in een wedloop tussen de door de U-boten vernietigde schepen en de bouw van nieuwe schepen, vooral in de Verenigde Staten, om de verliezen te compenseren. In 1916 beschikte Duitsland over 134 operationele U-boten en ingevolge de anti-duikboot maatregelen van de geallieerden werd de bouw van nieuwe U-boten verbeterd en kregen de U-boten vier torpedo tubes aan de voorkant en twee aan de achterzijde. Een grote U-boot mijnenlegger van het type "UE" in twee klassen werd geïntroduceerd, evenals een kleiner type de "UC" met drie klassen. Verder werd een grote U-boot geïntroduceerd met een 6 inch kanon voor de aanval op konvooien.

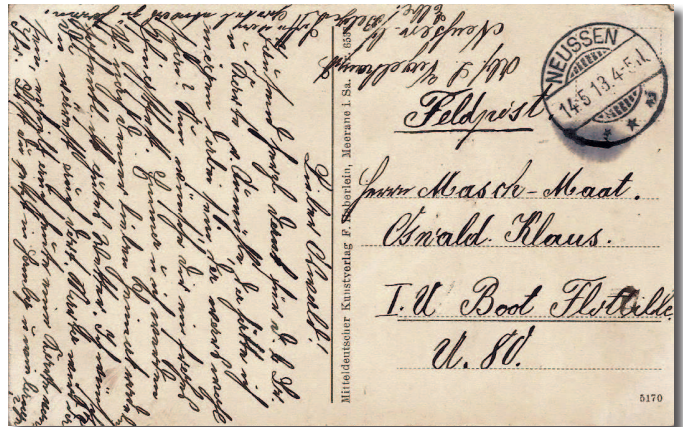
De anti-duikboot maatregelen werden eveneens uitgebreid en de Britse Admiraliteit introduceerde de "Anti-Submarine Division". Die begon met de bouw van radiostations langs de kust die met hulp van vliegtuigen met radiogolven de posities van de U-boten trachtte te bepalen. Ook de oorlogsschepen kregen nieuwe wapens zoals een vroege vorm van sonar en diepzeebommen. De U-boot basissen van Oostende en Zeebrugge kregen speciale aandacht en op 28 april 1918 werden beide door de Britse Royal Navy aangevallen, echter met beperkt succes.

Een doorbraak was het afluisteren van radioboodschappen van de U-boten en het doorbreken van hun code door "Room 40" (Britse Marine geheime dienst) van de Admiraliteit. Het werd moeilijker voor de U-boten om de konvooien te localiseren en aan te vallen. Niettemin bleef de U-boot een schrikwekkend gevaar.

Op het einde van 1917 waren 3170 geallieerde schepen verloren gegaan (ongeveer zes miljoen ton). De nieuwe konvoitactiek gecombineerd met begeleiding van vliegtuigen langs de kust en een groter aantal oorlogsschepen zorgden ervoor dat de levenslijn over de Atlantische Oceaan intact bleef. De U-boten bleven echter een bedreiging en dit tot op het einde van de oorlog.

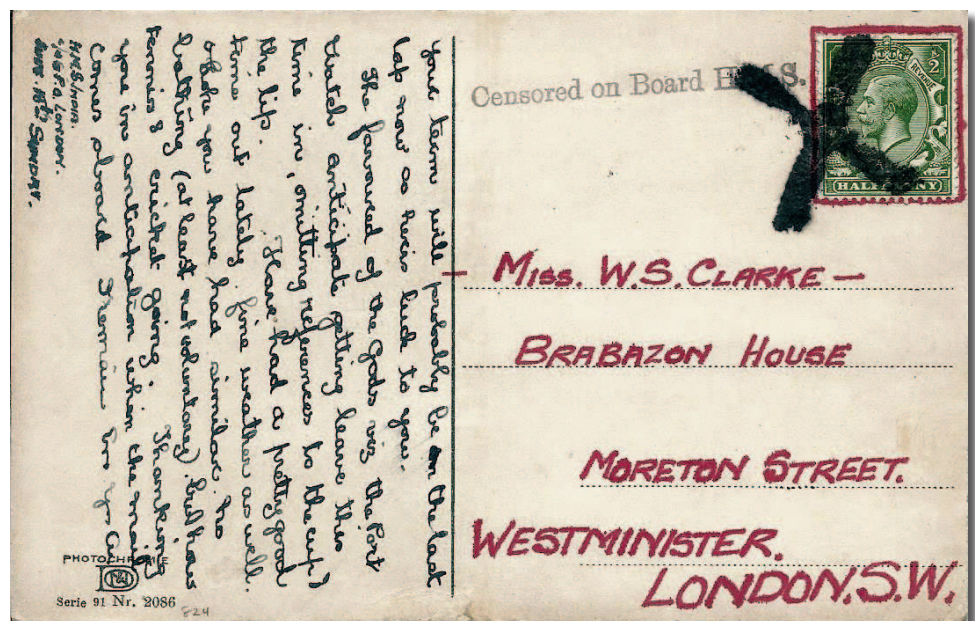
De U-boot slachtoffers

Post afkomstig van de gezonken schepen en verzonden in de periode voor hun vernietiging zijn een dankbaar onderwerp in de postgeschiedenis. De hierna volgende illustraties zijn van schepen die voor hun ondergang ooit de oceanen bevoeren.

Afb. 5: Neussen to U-80 ▲

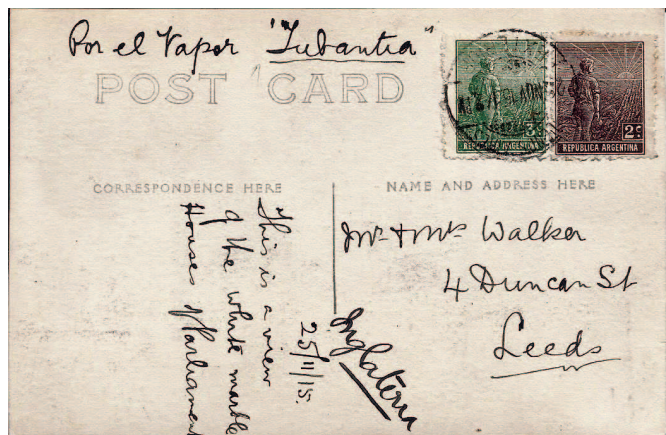
Afb. 6: Schiffpost from IU-boot Flotilla ▼

Afb. 7: 18-7-15 from HMS India ►

De U-boot SM U-80 (Afb 5) was onder het bevel van I Unterseeboot Flotilla (Afb 6) met basis te Brunsbüttelkoog in de monding van de Elbe. Deze boot was in dienst sedert 1915 en overleefde de oorlog. Een van de 26 schepen,

▲ Afb. 8: Buenos Aires from SS Tubantia

gezonken door de SM U-80, was de SS Laurentic (14.892 ton) die was omgebouwd tot hulpkruiser. Het schip liep op 25-1-1917 op een mijn gelegd door de SM U-80, nabij Lough Swilly, Ierland. Slechts 121 van de 475 opvarenden overleefden de ramp. Behalve passagiers vervoerde het schip ook 43 ton goud.

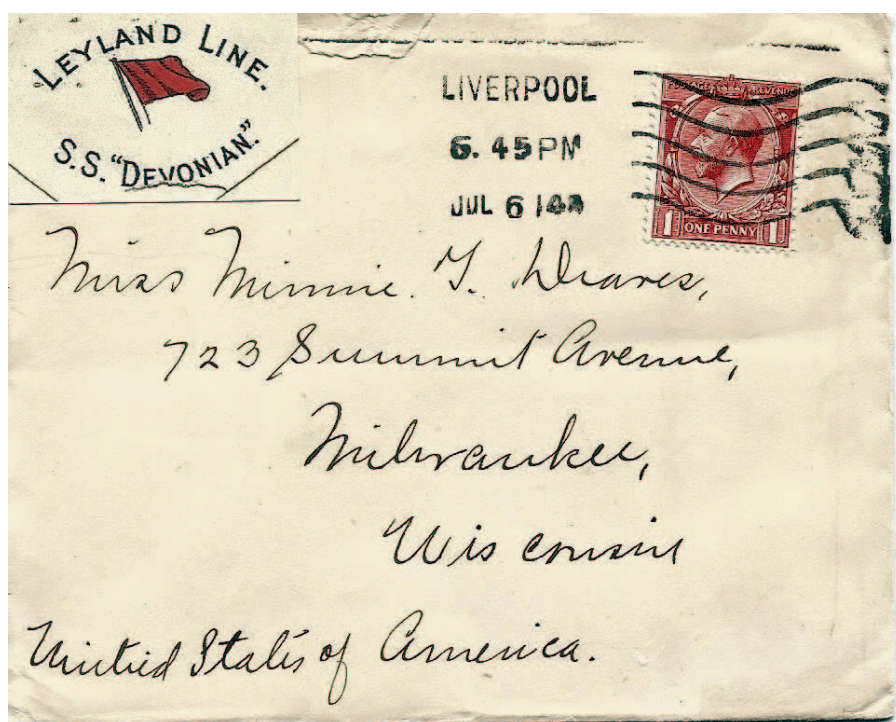
Een andere succesvolle U-boot was de SM U-22 van III U-boot Flotilla die 43 schepen tot zinken bracht. Eén van deze schepen was HMS India (Afb 7), een passagiersschip omgebouwd tot hulpkruiser. Begin augustus 1915 vertrok HMS India uit Noorwegen. Op 8 augustus 1915 was het schip nabij Hellingvaer, Bodo Noorwegen toen het halt hield om een verdacht vaartuig te onderzoeken.

Op dat ogenblik werd HMS India getorpedeerd door de SM U-22. Daarbij verloren 160 bemanningsleden het leven. De 251 overlevenden werden naar Narvik, Noorwegen overgebracht.

De SS Tubantia (Afb 8) was een Nederlands passagiersschip van de Royal Holland Lloyd. Het schip was gebouwd als een snelle liner voor vervoer van passagiers, vracht en post tussen Nederland en Zuid Amerika. Op de avond van 15 maart 1916 vertrok de SS Tubantia uit Amsterdam naar Buenos Aires, Argentinië, maar bijna zonder passagiers. Omstreeks 2 uur in de ochtend van 16 maart ging het schip voor anker, toen ongeveer vier zeemijlen van het lichtschip Noord Hinder, om te wachten op het daglicht om te vermijden dat het door een U-boot als een vijandig vaartuig zou worden aanzien. Omdat het nog donker was, werd de SS Tubantia volledig verlicht. Ondanks deze voorzorgsmaatregel werd de SS Tubantia een half uur later getroffen door een torpedo van SM UB-13. Het noodsignaal werd onmiddellijk beantwoord door drie schepen en 80 passagiers en 294 bemanningsleden werden gered. Het schip met zijn lading ging volledig verloren. Dit was het grootste neutraal schip dat tijdens de oorlog tot zinken werd gebracht.

De SS Devonian (Afb 9) was een Brits passagiersschip van de Leyland Line en werd in 1915 omgebouwd tot een gewapend Brits koopvaardijsschip. Op 21 augustus 1917 was het schip op weg van Liverpool naar Boston, USA toen het door de U-boot SM U-53 getorpedeerd werd. Het schip was toen op 20 mijlen van Tory Island en twee bemanningsleden kwamen om het leven.

De Duitse U-boot operaties, voor en na de intrede van Amerika in de oorlog, werden uitgebreid tot de Atlantische Oceaan en tot de kusten van Amerika om de konvooiën

met bestemming Engeland aan te vallen. Daarom bouwden de Duitsers een langeafstand U-boot tot een afstand van 12.630 mijlen. Hun activiteit was vooral het mijnenleggen voor de Oostkust van Amerika waardoor 174 schepen tot zinken werden gebracht. De U-boten gingen zelfs verder dan de Noord Atlantische Oceaan maar deze operaties waren zeer tijdrovend en het resultaat was niet naar verhouding.

◀ Afb. 9: Liverpool from SS Devonian

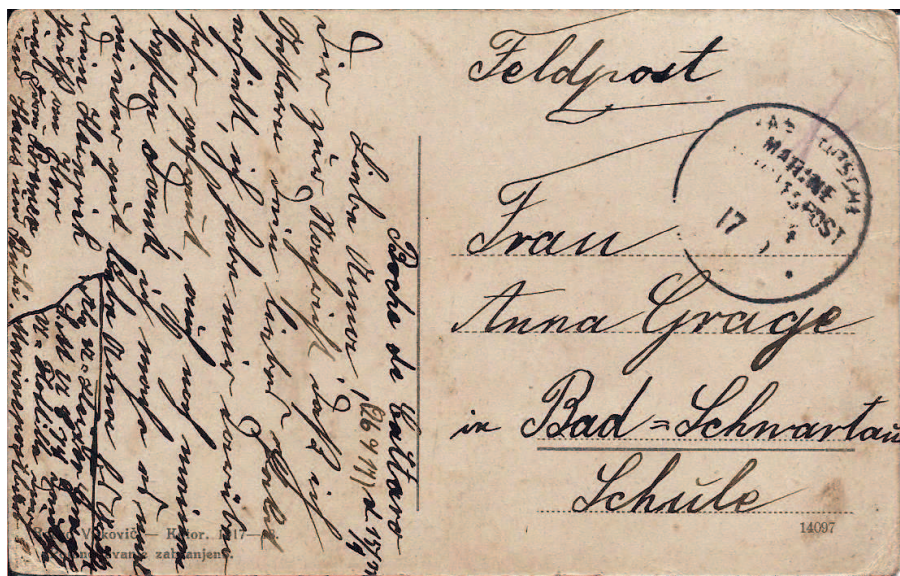

De Middellandse Zee campagne

Operaties in de Middellandse Zee werden uitgevoerd door de Oostenrijkse-Hongaarse Marine evenals door de Duitse Keizerlijke Marine. In 1915, na de Brits-Franse landingen in de Dardanellen, zond Duitsland de eerste U-boten naar het gebied. In de vlootbasis te Pola werd het Pola Flotilla opgericht met het doel de geallieerde schepen aan te vallen tussen het Suez Kanaal en Gibraltar.

In juli 1915 werden een aantal U-boten uit de Baltische Zee naar de vlootbasis te Cattaro, Montenegro gestuurd. De Duitse U-boten opereerden in eerste instantie onder de vlag Oostenrijk-Hongarije maar na de oorlogsverklaring van Italië aan Duitsland (28 augustus 1916) opnieuw onder de vlag van de Keizerlijke Marine. Van 1915 tot 1918 brachten de U-boten 3.710.000 ton aan geallieerde schepen tot zinken. Daarbij gingen 22 U-boten verloren.

De Duitse U-boot SM UC-74 (Afb---10) was van 1917 tot 1918 ingedeeld bij het II Middellandse Zee Flotilla te Pola. De SM UC-74 bracht in totaal 37 schepen tot zinken, goed voor 92.722 ton. Op 21-11-18 moest de SM UC-74 door een tekort aan brandstof uitwijken naar de haven van Barcelona, Spanje. De SM UC-74 werd op 26 maart 1919 overgedragen aan Frankrijk en in juli 1921 afgebroken. Het Britse slagschip HMS Cornwallis (Afb 11) was vanaf januari 1915 in het gebied van de Dardanellen. Van januari tot maart 1916 was het voor een korte periode in de Indische Oceaan maar daarna opnieuw in de Middellandse Zee. Op 9-1-17 was HMS Cornwallis op ongeveer 32 mijlen van Malta toen het getroffen werd door een torpedo van SM U-32. Een uur later werd het getroffen door een tweede torpedo waarna het slagschip slagzij maakte. Vijftien bemanningsleden werden gedood, maar het slagschip bleef nog 30 minuten drijven waardoor de rest van de bemanning het schip kon verlaten.

▲ Afb. 11: London from HMS Cornwallis

Epiloog

Tijdens de oorlog waren 351 U-boten operationeel. Daarvan gingen er 271 verloren, 178 tijdens gevechten en 39 door andere oorzaken. De verliezen aan manschappen van de U-boten waren de hoogste onder de marine eenheden. Duitsland verloor 5000 U-boot mariniers en aan geallieerde kant gingen 5000 schepen verloren met het verlies van 15.000 zeelieden. Na de wapenstilstand op 11-11-1918 werden nog 45 U-boten afgewerkt. Zij maakten deel uit van de 179 U-boten die aan de geallieerden werden overgedragen. Vele van deze U-boten werden vernietigd of afgebroken ofwel overgedragen aan andere marines over de ganse wereld, waaronder Japan.

Referenties:

- websites "U-boot Wikipedia"
- "U-boot in WWI"
- "U-boot campaign WWI"
- "The War at Sea WWI" ❄

De nieuwe OBP 2018, in 2 delen!
Le nouveau COB 2018, en 2 parties!

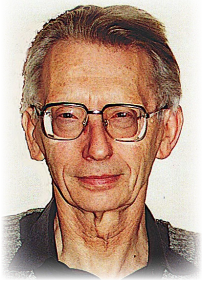
Beschikbaar vanaf oktober 2017
Disponible en octobre 2017

met gratis een nieuw
Niet-Aangenomen Ontwerp
avec un nouveau **Projet**
Non-Adopté gratuit

Uitgegeven door de Belgische Beroepskamer van Postzegelhandelaars vzw.
Emis par La Chambre Professionnelle de negociants en Timbres-Poste asbl.

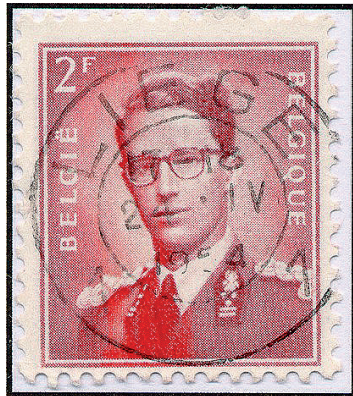
Uitgifteprijs / Prix d'émission: € 32,90

Hubert Caprasse: eerste ondervoorzitter en ondervoorzitter voor Wallonië

Een merkwaardige zeldzaamheid: de kleur bloedrood

Meestal worden de kleurschakeringen welke postzegels over de jaren heen vertonen, gelinkt aan het verlies aan kwaliteit van de gebruikte inkten. Na verloop van tijd vermindert de kwaliteit van de inkt en treden er kleurverschillen op. Enkele van deze kleurverschillen zijn karakteristiek voor de zegel in kwestie en zijn daardoor zeer zeldzaam geworden. In dit artikel beschrijven we de tint genaamd 'bloedrood', gebruikt bij de 2 F rood met Koning Boudewijn type Marchand. Deze zegel verscheen eind 1953. Deze tint is niet te wijten aan een bepaalde inktkleur, maar hoogstwaarschijnlijk aan een storing van de werking van het rakel (nldr. inkschraper) die de drukcilinder telkens opnieuw moet afkuisen.

Het lijkt straf maar we kennen geen enkel blad waar niet alle postzegels deze curiositeit hebben. Wel zijn er exemplaren gekend waar deze kleur gedeeltelijk overeenkomen met 'bloedrood' als kleur.

We bezitten ook twee fragmenten van bladen, waarvan slechts een paar zegels 'bloedrood' zijn. De strook hieronder heeft bijvoorbeeld twee postzegels met deze nuance.

Bijzonder is dat de randen rond deze zegels min of meer gekleurd zijn.

Het is dus inderdaad een rariteit, en haar oorsprong is de zeldzaamheid.

Tot slot, de datumstempels van de gestempelde exemplaren situeren zich merendeel in de periode vanaf december 1953 tot februari 1954. Maar uitzonderlijk zijn gestempelde versies te vinden tot maand mei 1954. ♣

Rudy De Vos: Secretaris-Generaal

De uitgiften met de beeltenis van Franz-Joseph I van Oostenrijk (-Hongarije) (deel 2)

4. Levant

Bericht uit het jaar 1901

Oostenrijk-Hongarije bezit de volgende postburelen in het oosten: Andrinople, Beyrouth, Candie, Caifa, Cavalla, Chio, Dardanellen, Dedéagh, Durazzo, Gallipoli, Jaffa, Janina, Jerusalem, Ineboli, Kerassonde, Lagos, La Canée, Metelin, Prevesa, Rethymo, Rhodes, Salonique, Samsoun, Santi-Quaranti, Smyrne, Trébjzonde, Valona, Vathy, Constantinople (Galata-Péra-Stamboul).

Volgens een recent onderzoek heeft de Oostenrijks-Hongaarse Post het grootste zakencijfer omdat ze door de handelaars omwille van haar anciënniteit boven de andere postadministraties wordt verkozen. Sinds haar ontstaan in 1867 tot 1887 werden alle brieven in Europa via de route van Brindisi besteld. Dit was de snelste weg en deze dienst werd georganiseerd per stoomboot door het Oostenrijkse Lloyd. De handelaars werden verplicht via tussenpersonen te werken, hetgeen een blijvend gegeven was. Zelfs heden wordt een deel van de brieven met bestemming Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Rusland door de Oostenrijks-Hongaarse Post in ongeveer de volgende verhouding behandeld: 25% van de Franse, 30% van de Duitse, 40% van de Britse en 60% van de Russische post. Bovendien bestelde deze postdienst de brieven die door Oostenrijk-Hongarije, Zwitserland, Italië, Bulgarije, Montenegro, Bosnië-Herzegovina, Roemenië, een gedeelte van de Servische post en Malta (enkelvoudige frankering) werden overgedragen (ref 3).

Tot 31-08-1869 werden postzegels van Lombardije-Venetië gebruikt. De postzegels met Franse valuta voor de Oostenrijkse burelen in Kreta werden eveneens in Levant gebruikt. (1903-1914). Vanaf 1867 werden voor postaal gebruik in deze kantoren zegels uitgegeven. De kantoren werden gesloten op 30-09-1914.

Het is een hele klus om alle er gebruikte postzegels bijeen te krijgen, zelfs als ze allen zo overzichtelijk als mogelijk gedocumenteerd zijn. Na de fijne en grove druk van de in Oostenrijk uitgegeven zegels met waarde aanduiding in soldi worden we op 1 juni 1892 geconfronteerd met de eerste zegel met muntwaarde para. We zijn inmiddels beland aan de 26ste zegel met de beeltenis van Franz-Joseph I en volgnummer 20 (Y en M) en 25 (Bi).

Briefkaart, overdrukt met de Turkse postwaarde 20 para 20, verstuurd van Salonichi (16 mai 1905) naar Antwerpen en er afgestempeld met een postbodestempel en met de stempel Anvers 19 mai 23-24 05 arrivée.

Wat volgt zijn de zegels van Oostenrijk, met en zonder lakstrepen, in kruizer en gulden, alsook in heller en kronen die vanaf 1890 (!) tot 1914 een waardeopdruk in para en piaster kregen. We zijn intussen bij Yvert & Tellier op nummer 53 (met dubbele nummering door toevoeging van de letter a) aanbeland. Bij Michel (behalve een 36a voor een zegel in de kleur donkerrood i.pl.v. karmijnrood) komen we uit bij nummer 63 en via Billig bij nummer 58 (met a's en b's). Uiteraard waren er eveneens postkaarten in gebruik.

5. Hongarije

In 1867 werd Hongarije een gelijkwaardige partner van Oostenrijk binnen de dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije. Vanaf 1850 werden de zegels van Oostenrijk gebruikt. Tussen 1867 en 1871 waren in beide landen dezelfde, nieuwe serie zegels voorhanden (Yv. 32/39). Vanaf 1871 waren er in Hongarije eigen uitgiften beschikbaar: verschillende tandingen, kleuren en waarden hebben bij Yvert & Tellier, alsook bij Michel aanleiding gegeven tot het gebruik van a's, b's en zelfs een c in de nummering. Dit is een totaal van 27 stuks met tanding $9 \frac{1}{2}$ (Y) of $9 \frac{1}{4} \times 9 \frac{1}{2}$ (M) uitgegeven in de 19de eeuw.

Vanaf 1 januari 1900 tot 10 januari 1915 verschenen er 7 kleine reeksen van drie (eenmaal vier) zegels waarbij hetzelfde zegelbeeld werd gebruikt, al dan niet met zwarte waarde cijfers, aanhangstrookje, watermerk, met opdruk.

Y3 – type HA

Y9 type HA

Y87 – type HB

Y121 – type HC

Y157 – type HB

Kwitantie telefoonrekening met postzegel van 2 korona, afgestempeld bekescaba 9 13 nov 21 – n1

Enige aanvullingen:

De uitgifte van 1867 die bij Oostenrijk is gecatalogeerd is eveneens de eerste uitgifte van Hongarije (te onderscheiden door duidelijk leesbare stempels) (M). Deze zegels worden in Yvert&Tellier aangeduid door nrs. 1B/1H (Y)

- Nr 1: enkele vellen van de afgekeurde 1ste uitgifte (dikke, volle voorhoofdslijn koning) werden door de post verkocht in 1873. Enkele gestempelde exemplaren gekend, aangeduid met nr. 1 (Y) en nr. I (M) (Y) (M)
- Nr. 2: opgelet vals gestempelde briefstukken. (M)
- Nr. 7/12: deze zegels zijn herdrukt in heldere kleuren met watermerk I "kr in cirkel" en werden getand 11½. (Y) (M)
- Nrs. 69/71: ook met omgekeerd watermerk. (M)
- Nr. 86: ook ongetand. (M)
- Nr. 88: ook ongetand en met tanding 11½x15. (M)
- Nr. 103/104: met recht of liggend watermerk. (M)
- Nr. 103/105: opgelet er bestaan vervalsingen. (M)

6. Kreta – La Canea

Kreta behoorde tot 1898 tot het Turkse Rijk. Vanaf 1898 werd het bestuurd door Frankrijk, Italië, Groot-Brittannië en Oostenrijk. In 1913 werd het eiland met Griekenland verenigd.

La Canea (nu Khana) is een stad op Kreta. Oostenrijkse postzegels met Franse waardeopdruk werden gebruikt vanaf 1903. Het kantoor werd gesloten op 30-09-1914.

Tussen mei 1903 en juni 1906 werden 17 Oostenrijkse postzegels met opdruk uitgegeven. Zij werden op 01.01.1909 buiten gebruik gesteld. De zegels met Yvertnummers 6, 7 en 11 zijn zelden gebruikt. De nummers 5, 8a en 9a hebben geen lakstrepen.

Y12 – type J
opdruk I

Y14 – type K
opdruk II

Y4 – type I
opdruk III

Y5 – type F
opdruk IV

Waarde	Kleur	Tanding	Opdruk	Oostenrijk type - nr	(Y)	(M)	Opmerkingen
5 centimes op 5 h	Groenblauw	13x12 ^{1/2} 10 ^{1/2} 12 ^{1/2} 10 ^{1/2} x12 ^{1/2} 13x13 ^{1/2} niet alle waarden	I	E-68	1	1	Zegels van Oostenrijk van 1899 met opdruk I, II, III of IV
10 centimes op 10h	Rose		II	H-70	2	2	
25 centimes op 25h	Blauw		II	H-72	3	3	
50 centimes op 50h	Blauwgrijs		III	I-75	4	4	
1 franc op 1 Kr	Rose		IV	F-77a	5	5a	
1 franc op 1 Kr	Karmijn		IV	F-77	5a	5b	
2 franc op 2 Kr	Violetgrijs		IV	F-78	6	6	
4 franc op 4 Kr	Lichtgroen		IV	F-79	7	7	
5 centimes op 5 h	Groenblauw	13x12 ^{1/2} 13x13 ^{1/2} 9 ^{1/4} 12 ^{1/2} x9 ^{1/4} 12 ^{1/2}	I	J-84	8	8	Zegels van Oostenrijk van 1904 met opdruk I, II of III
5 centimes op 5 h	Groenblauw		I	J-84a	8a		
10 centimes op 10 h	Rood + Zwart		II	K-86	9	9	
10 centimes op 10 h	Rood + Zwart		II	K86a	9a		
25 centimes op 25 h	Blauw + Zwart		II	K-88	10	10	
50 centimes op 50 h	Blauwgrijs		II	L-92	11	11	
5 centimes op 5 h	Groen	13x12 ^{1/2} 9 ^{1/4} x10 ^{1/2} 9 ^{1/2} x12 ^{1/2}	I	J-95	12	14	Zegels van Oostenrijk van 1906
10 centimes op 10 h	Karmijnrood		II	K-96	13	15	
15 centimes	Violet		II	K	14	16	

In 1908 en 1914 werden nog zegels van Oostenrijk van 1908 uitgegeven met waarden in centimes en franc.

7. Bosnië-Herzegovenië

Dit Turks gebied werd vanaf 1878 door Oostenrijk-Hongarije bestuurd. De legerpostdienst bezorgde vanaf 1879 ook de burgerlijke dienst. Dit is eveneens het jaar waarin de eerste postzegels met de landsnaam verschenen. Het gebied werd door Oostenrijk ingelijfd in 1908.

Op 1 november 1906 werd de eerste postzegel uitgegeven met de landsnaam Bosnien Herzegowina, waarde 5 kronen en met tanding 12^{1/2} en ongetand. Pas op 18 augustus 1910 volgde een tweede zegel met gelijk zegelbeeld doch met onderaan de jaartallen 1830-1910. Op de uitgiftedag werd een rode afstempeling gebruikt.

Tussen 4 oktober 1912 en 1914 werd een serie van 21 zegels uitgegeven, verschillend zegelformaat, waarvan 16 met de waarden in heller en 5 in kronen. Dit zijn de Yvert en Michel nummers 64-84. Zij werden uit omloop genomen op 31-12-1917.

Op 15-10-1915 en 19-01-1916 kregen de 5 en 10 heller zegels deze uitgifte een nieuwe waardeopdruk: 7 op 5 en 12 op 10 heller. Dit zijn de Yvert nummers 89 t.e.m.92. Yvert en Michel vermeldt hiervoor extra informatie:

- Nr. 89: ook met 1915 op de plaats van 7 heller. (Y) (M)
- Nrs. 89: 2 types – jaartal/waardeaanduiding – 18/14 mm (I) – 16/14 mm (II). (M)
- Nrs. 89/90: oplage 89 (299.000 ex), 90 (148:000 ex). (M)
- Nr. 90: ook 7 heller i.p.v. 12 heller. (Y) (M)
- Nr. 90: 4 types – jaartal/waardeaanduiding– 18/14 mm (I) – 16/14 mm (II) – 18/16 mm (III) – 16/16 mm (IV). (M)
- Nr. 91: 2types – met of zonder punt na heller. (M)
- Nr. 92: 2types – waardeaanduiding 14 en 16 mm lang. (M)
- Nrs. 91/92: ook met kopstaande en met dubbele opdruk. (M)
- Nrs. 91/92: oplage 150.000 ex. (M)

Brief afgestempeld en verzonden "K und K militär 28 V 14 FOCF" vanuit Bastasi (Bosnië en Herzegovina) naar Kottiken bei Pilsen en er met een gelijkaardige stempel afgestempeld.
Gefrankeerd met twee zegels van 5 heller op de achterzijde.

In oktober 1916 werd een nieuwe postzegelreeks met tanding 12½ uitgegeven: 18 stuks (Yvert nummers 97 t.e.m. 114). De 80 en 90 heller (Y109a en 110a) verschenen ook met tanding 11½. Deze zegels waren geldig tot eind maart 1918.

Y91

Y104

Y114

Y115

Vóór het einde van WO I volgen nog onderstaande uitgaven :

uitgiftedatum	Uit omloop	Waarde	Kleur	Tanding	Type	(Y)	(M)	Opmerkingen
09-05-1917 (M)	15-05-1917	10 + 2 heller	Zwartbruin	12 ^{1/2}	cfr. 100	115	119	Zwarte opdruk
		15 + 2 heller	Rose		cfr. 102	116	120	
01-09-1918 (M)	Einde WO I	2 heller	Violet	12 ^{1/2}	cfr. 65	142	148	Rode opdruk 1918

Wordt vervolgd ...

Internationale deelname

Internationale deelname ... Niet altijd zo eenvoudig ... voor uw Nationaal Commissaris Tentoonstellingen.

In de tweemaandelijks uitgave 'La Philatélie française' van mei/juni 2017 werd er door Claude Désarménien (huidige voorzitter van de Franse federatie) een artikel geschreven over **"Du championnat de France ... à l'Internationale ou le parcours d'un exposant et sa collection"**.

Niet dat het onze bedoeling is dit te vertalen want de Franse problematiek dienaangaande ligt toch wel iets zwaarder (zeker qua gewicht en omvang) dan de onze, doch in heel veel punten is er een treffende overeenkomst.

Ik kan wel starten met de bemerking dat sinds Indonesia 2012 de ganse procedure voor het opsturen/terugsturen van de verzamelingen VOLLEDIG ten laste van het deelnemende land valt.

Dit wordt dan ook steeds vermeld in de IREX (Individual Regulations of the Exhibition) onder artikel 10 - Handling of Exhibits punt 10.6 'The Organizing Committee strongly recommends that ALL exhibits are delivered by the National Commissioners'.

En onder artikel 11 – Mounting and Dismounting of Exhibits – punt 11.3 ‘Dispatching exhibits to the Organizing Committee and returning of exhibits by means of Air Cargo (*) are not allowed’.

U kunt wel begrijpen dat dit een zeer grote impact heeft op de heen- en terugreismogelijkheden qua omvang en zeker qua gewicht.

Ik verwijs hiervoor enkel naar de laatste Europese FEPA-tentoonstelling (Finlandia 2017) in Tampere van 24 tot 28 mei, waar 13 Belgische deelnemers werden aanvaard, in totaal 67 vlakken en 1 literatuur inzending.

Deze verzamelingen werden over 5 koffers verdeeld (ter info max gewicht per koffer is 23 kg) zodat we globaal gezien 104 kg bagage dienden te transporteren. (inbegrepen uiteraard wat toiletgerief en vereiste kledij)

Wat ook niet mag vergeten worden is dat bij de terugreis ook rekening moet gehouden worden met de door de tentoonstellers gewonnen medailles, eventuele ereprijzen (zoals de echt mooie vaas van Finlandia 2017) en de catalogussen, palmaressen, ... van de tentoonstelling.

Gelukkig waren er talrijke Belgische deelnemers aanwezig op Finlandia 2017 zodat er al een groot aantal medailles, catalogussen, ... rechtstreeks konden meegenomen worden.

Maar indien het wat verder is zoals New York 2016 – Taipei 2016 ... is dit begrijpelijk meestal niet mogelijk.

(*) Voor 2012 konden wij als Federatie beroep doen op de metalen koffers van Pro-Post (nu Bephila) waar de verzamelingen werden ingestoken en met meerdere sloten werden vergrendeld.

Deze koffers werden dan door bpost via Air Cargo naar de verre bestemmingen verstuurd. Hier konden ze door uw commissaris geopend worden en de verzamelingen konden overhandigd worden aan het Organisatie Comité voor verder nazicht. DAT waren nog eens tijden (!).✿

Postzegelveilingen **VAN LOOY** **VAN LOOY**

Frankrijklei 120
2000 Antwerpen
Tel.: 03/ 232 22 05
Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

159° Veiling
10 & 11
November 2017

De langverwachte verzameling "Henri Van der Auwera"

DE BANKRELATIES IN DE 19° EEUW

Met vele absolute topstukken

- 2 x Nr 8 met Meteor afstempeling P24 Brussel met 26 lijnen -
- Enig gekende blok van vier van Nr 15 met Guillochin opdruk -
- Unieke frankering van 8 x Nr 3 op brief -

www.vanlooystampauctions.com

De Jaarmap 2017 Een boeiend filateliejaar in één oogopslag

De Jaarmap 2017 vormt een aantrekkelijk visitekaartje van onze Belgische uitgiften. Een smaakmaker die nieuwsgierigen overtuigd over de streep zal trekken. Het is ook het uitgelezen middel om uw eigen verzameling helemaal up-to-date te maken.

De Jaarmap 2017 brengt alle speciale en permanente uitgiften van het boeiende filateliejaar 2017 samen in één overzichtelijke map. op stevige klasseerkaarten vindt u de aparte postzegels netjes en aantrekkelijk gepresenteerd, aangevuld met alle postzegelblaadjes.

Prijs: € 104,24
Code: 29815

De Jaarmap 2017 is vanaf 23 oktober 2017
te koop in eShop en de Filaboetiek.